A BASSET ARTÉSIEN NORMAND
TENYÉSZTÉSÉNEK SZABÁLYZATA

1. **A tenyésztési szabályzat célja:** A magyarországi **Basset Artésien Normand** állomány minőségi fejlesztése érdekében a fajta tenyésztői munkájának rendszerezése, amely magában foglalja a fajtával kapcsolatos tenyésztési és nyilvántartási feladatokat. Az Egyesület célja, a fajta standard előírásainak megfelelő, egészséges, örökletes betegségektől mentes, jó munkaképességekkel rendelkező populáció létrehozása.

2. **Az Egyesület tehát a fajta tenyésztésének céljait a következőkben foglalja össze:**

   - A standardnak (FCI 34) megfelelő küllem/fenotípus.
   - Örökletes terheltségektől mentes, egészséges állomány tenyésztése.
   - Munkakészség megőrzése.

3. **Tenyésztési szabályok**

Jelen tenyésztési szabályok és szabályzatok része a Dalmata és Kopó Klub (továbbiakban: DKK, vagy egyesület) Egyesület, mint Fajtagondozó szervezet tenyésztési programjának, ezért minden Basset Artésien Normand tenyésztőre és

tulajdonosra kötelező érvényűek, függetlenül attól, tagja-e a DKK Egyesületnek, vagy sem. Minden tenyésztőnek és fedező kan tulajdonosnak be kell tartani a jelen Tenyésztési Szabályzat szabályait. Minden klubtagnak kötelessége a szabályok megismerése és megismertetése, ezek betartása és betartatása.

Az egyesület a fajta fejlődésének és a meglévő populáció minőségének javítása érdekében fő céljai közt tartja a következőket:

a, megőrizni és tovább fejleszteni a basset artésien normand kiváló adottságait (barátságos, vidám természetű, intelligens) megjelenését, temperamentumát, munkaképességét, mely tulajdonságok napjaink egyik legkedveltebb kutyájává tették.
b, stabil idegrendszerű, standardnak megfelelő, egészséges egyedek tenyésztése, az eredeti tenyészcélt és a XXI. sz. életkörülményeit is szem előtt tartva a lehető legstabilabb állomány létrehozása.

Az Egyesület célja, hogy tenyészteni kizárólag az egyesület szabályainak megfelelően elbírált egyedekkel lehessen.

4. Basset Artésien Normand Standard

FCI Fajta Standard No. 34.

Származás: Franciaország
Az eredeti és érvényes standard kiállítási dátuma: 2023.08.01.

FCI csoportbeosztás: 6. fajtacsoport - Kopók és rokon fajták
1.3 szekció - kisméretű kopók
Munkavizsgára kötelezett

Használat:
Sörétes puskával apróvad vadászatára alkalmazható kutya. Úgy falkában, mint az egyéni vadászatnál ugatva követi a nyomot. A rövid lábai lehetővé teszik számára, hogy a legsűrűbb növényzetbe is behatoljon, ahová a nagy kutya nem tud eljutni, és előcsalja az elrejtett vadat. Előnyben részesíti az üregi nyulat, de nyúlra és őzekre is szívesen vadászik. Nagy elszántsággal követi és űzi a nyomokat, hajtva a vadat, nem gyorsan, de kitartóan és hangot adva.

Rövid történelmi összefoglaló:
A rövid szőrű francia basset ellenőrzött tenyésztése az 1870-es években kezdődött. A látszólag közös eredetű bassetekkből Canteleu-i Le Couteulx gróf egy Artois nevű, egyenes mellső lábakkal rendelkező haszonállat-típust, míg Louis Lane egy látványosabb, görbe mellső lábakkal rendelkező, Normand nevű típust tenyésztett ki. Az Artesien Normand Basset (Basset Artésien Normand) nevet csak 1924-ben fogadták el végül a fajtára. Léon Verrier, aki 1927-ben, 77 éves korában vette át a klub elnöki tisztét, a fajta normann karakterét akarta erősíteni. Az 1930-as vadászkutyák standard gyűjteményben, ahol a két fajta, a Basset d'Artois és a Basset Artésien Normand szerepel, a következő utalást találjuk erre a fajtára: "A "Société de Vénerie" (Vadászati Társaság) bizottsága úgy dönt és megjegyzi, hogy a Basset Artésien Normand nem lehet más, mint a normandiai típus felé való átmenet egy stádiuma, az Artois minden nyoma nélkül."

Általános megjelenés:
Méretéhez képest hosszú kutya, jól kiegyensúlyozott, tömör, a feje a nagy normann kopó nemességét idézi.

Fontos arányok:

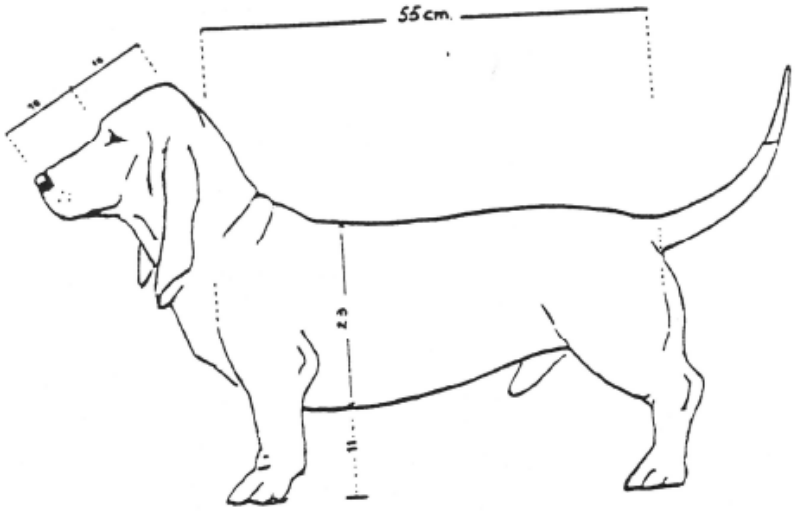

Marmagasság: Testhossz = körülbelül 5 : 8
Mellkas mélység : Marmagasság = körülbelül 2 : 3
Koponya szélesség : Fejhossz = körülbelül 1 : 2

A pofa hossza : a koponya hossza = körülbelül 10 : 10
Viselkedés és temperamentum:
Kiváló orral és dallamos hanggal megáldott, kitartó, de a nyomon nem túl gyors. Lehetővé teszi gazdája számára, hogy teljes mértékben élvezze a vadászati munkát. Társaságkedvelő és nagyon szeretetteljes természetű.

Fej
Koponya tájék:
Koponya: Boltozatos, közepes szélességű; nyakszirti csont látható. Összességében a fejnek száraznak kell lennie.
Stop: Túlzásoktól mentesen jelölt.

Arckoponya:
Orr: Fekete és nagy, enyhén túlnyúlik az ajkakon; az orrlyukak tágak.
Fang: Körülbelül ugyanolyan hosszú, mint a koponya és az orrhát enyhén ívelt.
Ajkak: A felső ajkak jelentősen fedik az alsó ajkakat, anélkül, hogy túlzottan lógnának és nem is túl feszesek.
Állkapocs/fogak: Ollós harapás, azaz a felső metszőfogak szorosan érintkezve fedik az alsókat, a fogak merőlegesen illeszkednek az állkapcsokba.
Pofák: Egy vagy két bőrredő által formált.
Szemek: Ovális alakú, nagy, sötét szemek (a szőrtakaróhoz illő); az arckifejezése nyugodt és komoly; az alsó szemhéj körül lévő kötőhártya néha látható, de túlzások nélkül.

Fülek: A lehető legalacsonyabban tűzöttek, sohasem a szem vonala felett. A tövénél keskeny, spirálalakban csavarodó, hajlékony, finom, nagyon hosszú, legalább olyan hosszú, mint a fang, a végei lehetőleg legyenek hegyesek.
Nyak: Meglehetősen hosszú, de nem túlzott nyaklebernyeggel.

Test:
Hát: Széles és jól támasztott.
Ágyék: Enyhén felhúzott.
Far: A csípő kissé ferde, ami a farnak enyhe dőlést ad.
Mellkas: Ovális, hosszú; a mellcsont jól hátrafelé nyúló és elől kiemelkedő, jól fejlett bordakosárral, Kitöltött ágyék. A szegycsont szegycsontvonala határozottan a könyök alá ér. A bordák hosszúak, jól hátra nyúlóak.

Farok: Meglehetősen hosszú, tövénél vastag és fokozatosan vékonyodik. Nyugalmi állapotban a farok hegyének érintenie kell a talajt. Szablya alakban hordott, de soha sem érintheti a hátat és soha nem lehet zászlósan hordott. A farokra vonatkozó minden művi beavatkozás szigorúan tilos.

Végtagok
Mellső végtagok
Általános megjelenés: A mellső lábak rövidek és jó csontozatúak; félig görbültek, vagy a félig görbültnél valamivel kevésbé görbültek, feltéve, hogy a görbület megfelelő mértékben látható. A túlzástól mentes kevés bőrt a lábközépen minőség jelének kell tekinteni.

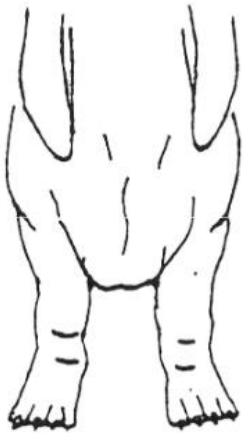

Korrekt félig görbült mellső végtagok

Lapocka: Izmos, ferdén illesztett
Könyök: Testhez simuló
Elülső mancsok: ovális alakúak, kissé megnyúltak, a lábujjak meglehetőségen közel vannak egymáshoz, szilárdan a talajon helyezkednek, maximális alátámasztást biztosítva.

Hátulsó végtagok:
Általános megjelenés: hátulról nézve egy merőleges húzódik az ülőgumótól a combon, a csánkon, a hátulsó lábközépen, és a mancsokon át.
Combok: Húsos és izmos.

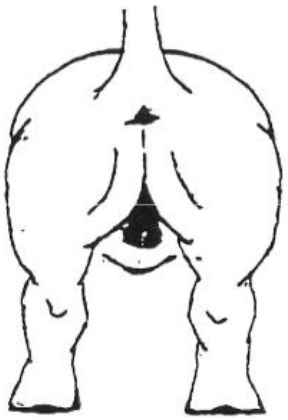

Korrekt hátulsó végtagok, jól izmolt, lekerekített combok

Csánk: Erőteljes, meglehetősen mélyen helyezett, mérsékelten szögelt, úgy, hogy a hátulsó mancsok nyugalomban kissé a test alá állítottak. Egy kevés laza bőr a csánkon nem hiba.

Hátulsó lábközép: rövid és erőteljes
Hátulsó mancsok: ovális alakúak, kissé megnyúltak, a lábujjak meglehetőségen közel vannak egymáshoz, szilárdan a talajon helyezkednek, maximális alátámasztást biztosítva.

Mozgás: Egyenes, meglehetőségen erőlködésmentes és egyenletes.

Bőr: Rugalmas és vékony

Szőrzet:
Szőr: Zárt, rövid és sima, anélkül, hogy túl finom lenne.

Szín: Őzbarna, fekete takaróval és fehér (háromszínű/tricolor), vagy őzbarna és fehér (kétszínű/bicolor). A háromszínű kutyákon a fej nagy részének cser színű szőrrel borítottnak kell lennie és mindkét halántékon egy-egy sötétebb szőrszálakból álló körnek kell lennie. A fekete szőrtakarónak, vagy a fekete foltoknak egyszínű fekete szőrszállakból, vagy fekete szőrből áll „grizzle”-vel, (megvalósítva a jellegzetes nyúlpettyet, vagy borzpettyet).

Méret és súly:
Marmagasság: Kanok és szukák: 30-36 cm.
Tolerancia határ +/- 1 cm kivételes alanyok esetében.
Súly: 15-20 kg

Hibák:
A fenti pontoktól való bármilyen eltérést hibának kell tekinteni, és a hiba súlyosságát pontosan annak mértékében kell figyelembe venni, hogy milyen hatást gyakorolt a kutya egészségére és jólétére.

Fej:
- Széles agykoponya
- Túlzott homlok barázda
- Világos szemek, kerek és kidülledő szemek, túlságosan lógó szemek
- Lapos fülek, túl kerek, vastag, magasan tűzött és a tövénél széles

Nyak:
- Rövid

Test:
- Puha, süppedt felső vonal
- A kardnyúlvány túl rövid, vagy hiányzik
- A bordák laposak, vagy deformáltak

Farok:
- Túl hosszú, ferde vagy durva

Elülső végtagok:
- Meredek, rövid, nem kellően izmos lapocka
- Kiálló könyökök

- Összeérő, vagy előre bukó lábtő
- Túlságosan kiforduló elülső lábak
- Lapos mancsok
- Szétálló lábujjak

Hátulsó végtagok:
- Lapos combok
- Közel, vagy túl távol helyeződő csánkok

Szőr:
- Puha, kifejezetten hosszú, vagy zászlós szőrzet
- Fekete színárnyékolás a fejen

Viselkedés:
- Félénkség

Kizáró hibák:
- Agresszív, vagy túlságosan félénk kutyák
- Bármely kutya, amely egyértelműen rendellenes fizikai vagy viselkedési formákat mutat
- Komoly anatómia rendellenesség
- Örökletes, azonosítható és fogyatékosságot okozó rendellenesség
- Típus hiánya
- Előre, vagy hátra harapás
- Nagyon világos szemek
- A szegycsont hátulsó vége túl rövid a kardnyúlvány hiánya miatt
- Túlságosan deformált bordák
- Teljesen egyenes elülső végtagok
- Gyenge lábak
- Túl sok sötét árnyékolás a fejen
- Túl sok fekete folt, ami kékes árnyalatod ad a fehérnek.
- A standardtól eltérő marmagasság

Megjegyzés:
- A kanoknak két, láthatóan normál fejlettségű, a herezacskóban elhelyezkedő herével kell rendelkezniük.
- Csak funkcionálisan és klinikailag egészséges, fajtára jellemző felépítésű kutyák használhatók tenyésztésre.

Standard angol, francia, német és spanyol nyelven:
https://fci.be/Nomenclature/Standards/034g06-en.pdf
https://fci.be/Nomenclature/Standards/034g06-fr.pdf
https://fci.be/Nomenclature/Standards/034g06-de.pdf
https://fci.be/Nomenclature/Standards/034g06-es.pdf

5. A tenyésztés feltételei

Kizárólag funkcionálisan egészséges kutyák tenyészthetők. A tenyésztő felelősséggel tartozik azért, hogy az általa tenyésztésbe vont kutya a viselkedési és a testi adottságainál fogva alkalmas a tenyésztésbe vételre. A tenyésztőnek jó körülményeket kell biztosítania a tenyészegyedek részére, ami megfelel a fizikai és lelki igényeiknek és az utódok fejlődésének, szocializálódásának.

Az FCI Tenyésztési Szabályzata alapján egy kutya akkor mentes örökletes betegségtől, ha egészségesen örökíti a fajta jellemzőit, típusát és típikus temperamentumát anélkül, hogy bármilyen lényeges örökletes hiányosságot mutatna, amely gyengítené az utódok funkcionális egészségét. A tenyésztés során mellőzni kell minden olyan jellegű túlzást, amely a kutyák funkcionális egészségének károsodását okozhatja.

Tenyészteni csak FCI származási lappal rendelkező kutyával lehet, amely az FCI standardban meghatározott, megfelelő küllemmel és temperamentummal rendelkezik, funkcionálisan egészséges és örökletes betegségektől mentes, valamint regisztrálva van egy FCI által elismert törzskönyvben, továbbá teljesíti jelen szabályzat követelményeit.

Részt kell vennie a DKK, vagy egyéb magyar, vagy a másik fajtagondozó szervezet, vagy a fajtagondozó szervezet hozzájárulása alapján másik MEOESZ szervezet (Helyi szervezet) által rendezett tenyészszemléjén, képességvizsgáján, és a vizsga szabályzata alapján meg kell felelnie a követelményeknek és előírásoknak.
Nem lehet tenyészteni kutyákat standardban szereplő kizárásra okot adó hibákkal.

Kizárólag azon kutyák tenyésztése engedélyezett, amelyek megfelelnek az Egyesület jelen Tenyésztési Szabályzatában rögzített kívánalmaknak, küllem, és egészség tekintetében. A tenyészthetőség feltétele az egyesület, illetve a másik fajtagondozó szervezet, vagy a két fajtagondozó szervezet hozzájárulásával egyéb MEOESZ szervezet (pld. helyi szervezet) tenyészszemléin kiadott tenyészthető minősítés. A tenyészszemle és a tenyészthetőség szerves része a képességvizsga.

A tenyésztésbe vétel korhatára:
Alsó korhatár:

- Kan esetében betöltött 18 hónapos kor.
- Szuka esetében betöltött 18 hónapos kor.

Felső korhatár:

- Kan esetében nincsen meghatározva.
- Szuka esetében a betöltött 8 éves kor.

A tenyésztésbe vétel idején a fedeztetés ill. a fedezés időpontját értjük.
Két fialás közötti idő:
Egy szuka egy naptári évben egyszer szülhet.

Egy szuka élete során legfeljebb 6 alkalommal nevelhet fel kölyköket.

Tenyészhely:

Tenyészhely alatt az adott postacímen található tenyészetet/tenyészeteket értjük. Egy évben (365 nap, naptári évtől függetlenül) egy tenyészhelyen, a basset artésien normand fajtát illetően, a fenti szabályrendszer figyelembevételével max. 5 fialás történhet.

A basset artésien normand tenyésztésben a természetes fedeztetés mellett a friss-, hűtött-, és mélyhűtött spermás termékenyítés - ha az egyébként a vonatkozó jogszabályok szerint történik - egyaránt elfogadott.

A felnevelhető kölykök száma:

Átlagosan 2-6 kölyök születik egy alomban, amelyek felnevelése általában nem okoz gondot a szukának. Tapasztalatok szerint megfelelő tartással és gondoskodással a nagyobb létszámú almok egyedei is sikeresen felnevelhetők, ezért a felnevelhető kölykök számát az egyesület nem korlátozza.

Az egyesület minden egészséges, életképes kiskutyát törzskönyvez, ha a szülők rendelkeznek az előírt törzskönyvezési minősítésekkel és egyben kötelezi tagjait a született kölykök mindegyikének törzskönyvezésére.

Az állatvédelmi törvény nem engedélyezi az egészségesnek látszó utódok elpusztítását még akkor sem, ha olyan sokan vannak, hogy a szuka nem képes őket felnevelni. Ilyenkor „dajkakutya” bevonása, vagy mesterséges felnevelés szükséges.

A szuka tulajdonosának kötelessége bejelenteni a fedeztetés tényét.

A szuka tulajdonosának kötelessége bejelenteni a megszületett almot a születéstől számított 14 napon belül. Le kell jelenteni a született kanok és szukák számát. Lehetőség szerint a megadott e-mail címre ezt egy fényképpel illusztrálni is szükséges.

A tenyésztőnek (szuka tulajdonos) jelentenie kell az egyesület felé az egész almot, legkésőbb a kölykök 180 napos koráig, az erre rendszeresített „Alombejelentő jegyen” / vagy a MEOE online alombejelentő (TIRR) rendszerén. Amennyiben ezen időpontig a kiskutyák chipezése már megtörtént, csatolni kell az állatorvos igazolását a transzponderek behelyezéséről is.

Az alombejelentő jegy első 2 példányához csatolni kell /nem online esetben/:

- a fedeztetési jegy egy példányát;
- a szuka Származási lapjának mindkét oldali másolatát;
- a kan Származási lapjának mindkét oldali másolatát;
- mindkét szülő tenyészszemle, képességvizsga bírálati lapja másolatát;
- mindkét szülő, addig elért minősítéseinek másolatait, (kiállítási, CH igazolást, stb.);
- a szövetségi tagsági igazolvány másolatát vagy a tagdíj befizetésének másolatát;
- a törzskönyvezési díj befizetését igazoló bizonylat másolatát.

Minden kölyköt kötelező egyedi megjelöléssel (chip) ellátni, legkésőbb az alom 3 hónapos koráig.

Tenyészszemle

Az egyesület évente legalább 2 alkalommal önálló szervezésben, vagy más MEOESZ szervezettel közösen, lehetőség szerint az ország tájegységeire elosztva (nyugat-kelet) előre meghirdetett tenyészszemlét tart.

A tenyészszemle küllembírálati részét az Egyesület által javasolt, a MEOESZ által felkért FCI küllembíró végzi, a tenyészszemle képességvizsga részét a MEOESZ által felkért VTT által elfogadott teljesítménybíró végzi.

A tenyészszemle eredménye a bírálat után az eredeti származási lapra felvezetésre kerül.

A TELJESÍTMÉNYVIZSGÁLATRA SZOLGÁLÓ SZABÁLYZATOK

KÉPESSÉGVIZSGA SZABÁLYZAT

Általános rendelkezések:

1. A képességvizsga a basset artésien normandok munka- és teljesítményvizsgálatának alapvető része. A fajta származási országában nem végeznek ilyen jellegű vizsgálatot, ezáltal a képességvizsga kizárólagos célja az öröklődő vadászati alkalmazhatóság szempontjából fontos tulajdonságok megőrzése, hogy a kutya legfontosabb örökletes vadászati adottságait felmérje. A sikertelen vizsga bármikor ismételhető.
2. Az egyesület által rendezett képességvizsgán kizárólag az FCI által elismert és a Vadászkutya Teljesítménybírói Testület azon tagjai bírálhatnak, akik érvényes munkavizsga bírói igazolvánnyal rendelkeznek, illetve a Testület által biztosított segédek segédkezhetnek. Az egyesület elfogadja a Vadászkutya Teljesítménybírói Testület működési szabályzatát, a Testület által meghatározott bíró- és segéd minősítések követelményrendszerét, a bírók a Testület szabályzatai által meghatározott felelősségét.
3. Az ország több pontján, évente több alkalommal rendezhető, a fajtagondozó elismert tenyésztő szervezet által.
4. A vizsgára nevezhető bármely basset artésien normand, amely betöltötte a 12 hónapos kort.
5. Az egyesület elfogadja a jelen szabályzat hatálybalépése előtt teljesített képességvizsgát és annak eredményét, amennyiben az az FCI által elismert magyarországi szervezet által igazolt.
6. Az egyesület az importált egyedek esetében a képességvizsga teljesítéseként elfogadja a származási országban teljesített munkavizsgát, amennyiben az az FCI által elismert ötnyelvű munkavizsga bizonyítvánnyal igazolt.
7. A képességvizsga egy mesterségesen kialakított (lehetőleg nyúl, de lehet őz-, vagy vaddisznóláb is) vonszalékból, illetve az idegrendszer vizsgálatából áll: A vonszalék hossza kb. 50 m, melyet gyér aljnövényzetű erdei, vagy ligetes területen kell fektetni. A vonszalék elejét mindig meg kell jelölni, a végén egy kizsigerelt nyulat, vagy magát a vonszalékot kell elhelyezni. A bírálat során a vonszalék iránt erősen érdeklődő, azon határozottan induló és haladó kutya kaphat „Megfelelt” minősítést. A kutyát a vezető végig laza vezetőszíjon tartja. A kutya a vonszalékról kismértékben letérhet, azonban a vizsga akkor számít sikeresnek, ha a kutya önállóan, segítség nélkül visszatér arra. Nem követelmény a vonszalék pontos kidolgozása, de a vonszalék iránti érdeklődés, a rajta való elindulás, illetve az önállóság alapfeltétel. Nem hiba, ha a kutya a területen levő egyéb állatok nyomát is jelzi. Az idegrendszer vizsgálata egy megfelelő méretű tisztáson, vagy mezőn történik.

A feladatok leírása:

1. Az idegrendszer vizsgálata:
   Egyszerre max. 5 kutya vizsgázhat. A vezetők egymástól 3-5méterre haladva, laza pórázon vezetik a kutyákat. Az ebek nem zavarhatják egymást. Tőlük min. 20 méterre egy segítő puskából (esetleg riasztópisztolyból) 1 perces különbséggel 2 lövést ad le. A kutyák felfigyelhetnek a lövésre, de kifejezett ijedtséget nem mutathatnak, vezethetőnek kell maradniuk. Amelyik kutya megijed, de pórázon tovább vezethető, lövésre érzékeny. Amennyiben a többi feladaton jól megfelelt, a vizsgát teljesítheti, de a bírálati lapjára rá kell vezetni: „Képességvizsgán lövésre érzékeny". Amelyik rángatja a pórázt, menekülni próbál, vagy a lövések után nem vezethető tovább, a vizsgán nem felelt meg.

2. Vonszalék-munka:
   Minden kutyának külön vonszalékot készítünk kb. 50 lépés hosszan, lehetőleg frissen lőtt nyúllal. Ne fektessük széllel szemben. Egyszerre csak egy kutya dolgozik, végig laza vezetéken. A vezető nem irányíthatja a kutyát, de keresésre buzdíthatja. A bíró a vezető mögött, vagy a vonszalék mellett haladva értékeli a munkát. Megfelelő annak a kutyának a teljesítménye, amelyik érdeklődik a nyom iránt, önállóan keres és megtalálja a vonszalék végét a nyomon haladva. Ha a basset eltávolodik a nyomtól, és a bíró úgy ítéli, hogy arra segítség nélkül nem tér vissza, utasítására a vezető visszahívhatja, és újból indíthatja a kutyát.

Értékelés:
A basset artésien normandok a képességvizsga során kizárólag „Megfelelt" vagy „Nem felelt meg" minősítést kaphatnak. A bírók a bírálati lapon rövid szöveges leírást adhatnak a kutya munkájáról. Basset artésien normandok részére a „Tenyészthető" minősítés csak a képességvizsga eredményes teljesítése után adható ki, amennyiben a kutya küllemileg is tenyészthető!

Képességvizsga bírálati táblázat minta:

Értékelési szempontok:	Megjegyzés:
Idegrendszer vizsgálata: (viselkedés lövésre)	
Vonszalék munka:	
Nyomkövetési hajlam	
Orrjóság	
Érdeklődés, kitartás	

A vizsga minősítése: MEGFELELT/NEM FELELT MEG

MUNKAVIZSGA SZABÁLYZAT

Általános rendelkezések

1. A basset artésien normand francia kopófajta, feladata, hogy a vadászat során a sebzett vadat megtalálja. A munkavizsga célja a kutya veleszületett hajlamainak, taníthatóságának, fegyelmezettségének vizsgálata.

2. Az egyesület által rendezett munkavizsgán kizárólag az FCI által elismert és a Vadászkutya Teljesítménybírói Testület azon tagjai bírálhatnak, akik érvényes munkavizsga bírói igazolvánnyal rendelkeznek, illetve a Testület által biztosított segédek segédkezhetnek. Az egyesület elfogadja a Vadászkutya Teljesítménybírói Testület működési szabályzatát, a Testület által meghatározott bíró- és segéd minősítések követelményrendszerét, a bírók a Testület szabályzatai által meghatározott felelősségét.

3. A munkavizsga alsó korhatára betöltött 12 hónap.

4. Az ország több pontján, évente több alkalommal, az elismert tenyésztő szervezet által rendezhető.

5. A sikertelen vizsga bármikor megismételhető.

6. A basset artésien normand az FCI szabályzata szerint munkavizsgára kötelezett fajta. A Hungária Champion, illetve az International Champion cím eléréséhez az adott munkavizsgán elérhető maximális pontszám 75%- át kell teljesíteni. Kiállításokon munka osztályba induláshoz elegendő a vizsga teljesítése (50 pont).

7. Az egyesület elfogadja a jelen szabályzat hatálybalépése előtt teljesített munkavizsga eredményét, amennyiben az az FCI által elismert ötnyelvű munkavizsga bizonyítvánnyal igazolt.

8. Az egyesület az importált egyedek esetében elfogadja a származási országban teljesített munkavizsga eredményét, amennyiben azaz FCI által elismert ötnyelvű munkavizsga bizonyítvánnyal igazolt. A vizsga előtt ki kell jelölni a csapa fektetéséhez alkalmas területet, és be kell szerezni az elegendő mennyiségű vért. Minden kutya számára közel azonos feltételeket kell biztosítani.

A munkavizsga:

A vizsga három részből áll:

1. Az idegrendszer vizsgálata: Egy megfelelő méretű tisztáson, vagy mezőn történik. Egyszerre max. 5 kutya vizsgázhat. A vezetők egymástól 3-5méterre haladva, laza pórázon vezetik a kutyákat. Az ebek nem zavarhatják egymást. Tőlük min. 20 méterre egy segítő puskából (esetleg riasztópisztolyból) 1 perces különbséggel 2 lövést ad le. A kutyák felfigyelhetnek a lövésre, de kifejezett ijedtséget nem mutathatnak, vezethetőnek kell maradniuk. Amelyik kutya megijed, de pórázon tovább vezethető, lövésre érzékeny. Amennyiben a többi feladaton jól megfelelt, a vizsgát teljesítheti. Amelyik rángatja a pórázt, menekülni próbál, vagy a lövések után nem vezethető tovább, a vizsgán nem felelt meg. (Amennyiben a kutya a munkavizsga napján képességvizsgát tett, akkor ezt a feladatot nem kell ismételnie.)

2. Pórázon vezethetőség: A vezető laza pórázon, láb mellett vezeti a kutyát kb. 50 m hosszan. A bíró utasítására irányváltásokat végez. A feladat mezőn, illetve lábaserdőben is végrehajtható. A kutya nem rángathatja, húzhatja a pórázt, nem vontathatja magát. Nem lehet vizsgázni szöges, vagy szorító nyakörvvel.

3. Vezetékmunka mesterséges vércsapán

a) A vércsapa: A vércsapákat lehetőleg aljnövényzettel enyhén fedett szálerdőben kell fektetni. A csapa indulhat erdőn kívül, de a 2. töréstől mindenképpen erdőben legyen. A csapafektetéshez lehetőség szerint vadvér, ennek hiányában szarvasmarhavér használható (csapánként kb.1.5 dl). A vért spriccelni vagy tupfolni kell. A csapa hossza 180m, két tompaszögű töréssel, két sebággyal. A vércsapa elejét és végét meg kell jelölni, végére kizsigerelt vaddisznót, szarvast vagy vadbőrt kell elhelyezni, a fektetéshez használt vérrel megjelölve. A csapák közti oldaltávolságnak legalább 80m-nek kell lennie. A csapa elején jól észrevehetően egy sebágyat kell elhelyezni. A csapában legalább két tompaszögű törésnek, valamint a 2. és a 3. száron egy-egy sebágynak lennie kell. Az első törésnek min. 60 m után kell következnie. A két törés közötti távolság min. 60 m legyen. A kijelölésnél és fektetésnél az egyik bírónak jelen kell lennie. A munka a fektetéstől számított 4. órában kezdhető meg. A vezetékmunkához legalább 6m hosszúságú vezetéket kell használni.

b) Munka a vércsapán: Induláskor a bíró megmutatja a csapa kezdetét. Ezután a vezető a csapát a kutyájával felveteti és teljes vezetékhosszra kiengedve elkezdik a munkát. A munka során a vezető halk szavakkal biztathatja a kutyáját, csapakövetés közben megállíthatja, lefektetheti, majd tovább indíthatja. Fontos, hogy a kutya a munka végéig megőrizze lelkesedését és a csapa végéig pontosan és érdeklődve dolgozzon. A kutyának nyugodt tempóban, leszegett orral kell követnie a csapát. Nem hiba, ha a kutya kismértékben letér a csapáról, majd magát korrigálva visszatér és folytatja a munkát. Hiba viszont, ha nem érdeklődik a csapa iránt, idegen nyomra tér át (jelzése megengedett) és vissza kell helyezni az eredetire. Ha a vezető gyeplőzve irányítani próbálja a kutyáját, a vezetéket nem engedi ki teljes hosszon, ha visszafordulva a bíróknak kitett jelzéseket figyeli. A kutyát – a csapáról való letérés esetén - kétszer lehet ismételten a helyes csapára tenni. Ismételt csapára tételnek az számít, ha azt a bíró rendeli el, amennyiben a kutya a terepadottságok figyelembe vételével kb. 20-30m-re eltávolodott a csapától és arra magától nem talál vissza. Ilyenkor a vért a bíró mutatja meg. 65 Ha a vezető észreveszi, hogy a kutyája letért a csapáról és magától visszateszi, nem számít ismételt csapára tételnek, de a bizonytalankodást az értékelésnél figyelembe kell venni. Ha a kutya harmadszor is letér, akkor ezt a feladatot nem teljesítette és kizárja magát a vizsga további részéből. Ha kutya végigment a csapán és a vadhoz érkezett, meg kell figyelni a viselkedését. Ráncigálás, szaglászás, ugatás megengedett, de a kutya nem kezdheti ki a vadat.

Bírálati szempontok:

Munkastílus:
Fontos, hogy a kutya a csapán kellő higgadtsággal, koncentráltsággal dolgozik-e, külső tényezők mennyire zavarják. Kívánatos, hogy mélyen tartott fejjel csak a talajon és a növényzeten levő nyomokat keresse.

Csapázókedv, akarat:
Fontos, hogy a kutya szívesen, szenvedélyesen keresi-e a nyomot, a nehezebb szakaszokon is kitartóan folytatja-e a munkát.

Nyombiztonság:
Figyelni kell, hogy a kutya kellő következetességgel, magabiztosan követi-e a csapát, tévesztés esetén milyen hamar korrigálja magát, vagy a vezetőnek kell visszatenni a helyes nyomra. Az esetleges idegen nyomokat hagyja figyelmen kívül, vagy csak röviden mutassa meg, de magától térjen vissza a csapára.

Együttműködés a vezetővel:
Fontos, hogy csapakövetés közben tartsa a kapcsolatot a vezetővel, vegye figyelembe annak utasításait.
Értékelés:

A vizsga sikeres volt, amennyiben a kutya elérte a maximális pontszám 50%-át. Ez az eredmény a kutya munka osztályba történő indításához elegendő. A vizsga sikertelennek minősül, ha a kutya bármely feladatból 0 pontot kapott.
A champion cím megszerzéséhez a munkavizsgán elérhető max. pontszám 75%-nak elérése szükséges.

Munkavizsgán csak elismert teljesítménybíró bírálhat.

Díjba sorolás: I. díj: 84-100 pont II. díj: 67-83 pont III. díj: 50-66 pont

Munkavizsga bírálati táblázat minta:

Megnevezés	Értékszám	Osztályzat	Pont
Pórázon vezethetőség	5		
Viselkedés lövésre	7		
Munka a vércsapán			
Munkastílus	4		
Csapázókedv, akarat	3		
Nyombiztonság	4		
Együttműködés a vezetővel	2		
Összes pontszám	100		
Minősítés:			

Pápa, 2024. január 21.

Dalmata és Kopó Klub Egyesület
8500 Pápa, Kmetty György utca 1/a
Adószám: 19213860-1-19

Lovas Ferenc
elnök